

Hittudományi Doktori Iskola képzésének tárgyleírásai

a 2023/2024. A féléves mintatanterv alapján

3. irányzat: Egyház

Tantárgy neve: HXXKJD0001BX Az egyházjog teológiája	Kreditértéke: 6
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”: 100% elmélet	
<p>A tanóra típusa előadás és óraszámja heti 1 óra az adott félévben nappali munkarendben <i>(ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve: angol</i></p> <p>Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további <i>(sajátos)</i> módok, jellemzők <i>(ha vannak)</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a megadott kötelező és ajánlott szakirodalom tartalmának készség szintű ismerete; - az előadások anyagának megértése és elsajátítása; - az egyházjog tartalmát meghatározó katolikus tanítást rögzítő Egyházi Tanítóhivatal által kiadott – az előadások keretében nevesített – dokumentumok elemzésének kiegyensúlyozott magyarázatához szükséges készség elsajátítása; - az egyházjog teológiájának keretébe illeszkedő újabb kérdésfelvetési készség kialakítása; - az egyházjog teológia területén eddig és újonnan felmerülő kérdéseknek a Szentírás, a Szentmagyomány és az Egyházi Tanítóhivatal megnyilatkozása alapján történő válaszadás elsajátítása. 	
<p>A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium</p> <p>Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további <i>(sajátos)</i> módok <i>(ha vannak)</i>: a félév folyamán beadandó egy kiválasztott egyházjogteológiai (ekkleziológiai vagy szentségtani) kérdés megválaszolása, a teológiai és kánonjogi források teljességre törekvő kifejtésével, továbbá a mindebből következő kiegyensúlyozott következtetés rögzítésével.</p>	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): őszi félév	
Előtanulmányi feltételek <i>(ha vannak)</i> : -	
Tantárgyleírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Az egyházjog-teológia fogalma és alakulása; 2. Az egyházjog-teológia funkciója az Egyházban; 3. Rudolph Sohm problémafelvetése; 4. Az új Izrael eszme és teológiai tartalma; 5. A krisztusi feladat folytatása mint intézményesítő tényező; 6. Az ige és a szentségek mint intézményesítő tényezők; 7. Az Egyház mint Krisztus megtestesülésének folytatása; 8. Az Egyház szentségi jellege; 9. Az Egyház jogi szerkezetének egyes teológiai értékű alapelemei; 10. A kánoni jogrend egyes sajátosságai; 11. Vallásszabadság az Egyházban; 12. A szakrális látásmód módszertani szükségszerűsége az egyházjogban; 13. Megalapozott-e az Egyházban létező jogalkotás?; 14. Az igazság keresése és elfogadása. 	
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott</i> irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
<p>Kötelező irodalom:</p> <p>ERDŐ P., <i>Az egyházjog teológiája intézménytörténeti megközelítésben</i> (Egyház és jog 2), Budapest 1995. ISBN 9633614635</p> <p>SZUROMI SZ. A., <i>A teológia és a kánonjog harmóniája – Az Egyház tanbeli és fegyelmi egysége</i>, Budapest 2020. ISBN 9789632778914</p> <p>Ajánlott irodalom:</p> <p>DEL GIUDICE, U. R., <i>Teologia del diritto canonico ed istanze antropologiche. Relazioni storiche ed applicazione attuali</i> (Corona Lateranensis), Lateran University Press, Città del Vaticano 2021.</p> <p>GHERRI, P., <i>Teologia del Diritto canonico</i>, Lateran University Press, Città del Vaticano 2020.</p> <p>DE PAOLIS, V., <i>Note di teologia del diritto</i>, Marcianum Press, Venezia 2013.</p>	

SZUROMI, SZ. A., *Authority and sacramentality in the Catholic Church (A Canonical-Theological Schema)*, in *Jus divinum* (XIII Congresso Internazionale di Diritto Canonico, 17-21 settembre 2008, Venezia), Venezia 2010. 1143-1163.

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): **Szuromi Szabolcs, egyetemi tanár, DSc**

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat): -

Tantárgy neve: HXXOKD0005BX Ókeresztény szimbólumok	Kreditértéke: 6
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”: 100 % elméleti	
A tanóra típusa előadás és óraszámja heti 1 óra az adott félévben nappali munkarendben (<i>ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve: -</i>) Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (<i>sajátos</i>) módok, jellemzők (<i>ha vannak</i>): -	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (<i>sajátos</i>) módok (<i>ha vannak</i>): -	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): ősz félév	
Előtanulmányi feltételek (<i>ha vannak</i>): -	
Tantárgyleírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
A kurzus foglalkozik az ókeresztény művészettörténet áttekintésével, majd részletesen vizsgálja az egyes szimbólumok eredetét a Biblia és az egyházatyák művei alapján.	
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott</i> irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
<p>Kötelező irodalom: Vanyó László, <i>Az ókeresztény művészet szimbólumai</i>, Jel, Budapest, 2000. ISBN 963931806x Vanyó László, <i>Katekézis, költészet és ikonográfia a 4. században</i>, Jel, Budapest, 1995. ISBN 9638344199</p> <p>Ajánlott irodalom: Jean Daniélou, <i>Les symboles chrétiens primitifs</i>, Sagesses, Paris, 1996. ISBN 9782020287715 André Grabar, <i>Iconography. A study of its origins</i>, Princeton University Press, NJ, 1968. ISBN 9780691018300</p>	
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Perendy László Mihály, egyetemi tanár, PhD, dr. habil.	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (<i>név, beosztás, tud. fokozat</i>): -	

Tantárgy neve: HXXDOD0003BX Ekkleziológiai a II. Vatikáni Zsinat után	Kreditértéke: 6
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”: 100 % elméleti	
A tanóra típusa: előadás és óraszám: 1 óra az adott félévben nappali munkarendben (<i>ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve: -</i>) Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (<i>sajátos</i>) módok, jellemzők (<i>ha vannak</i>):	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (<i>sajátos</i>) módok (<i>ha vannak</i>): beadandó dolgozat	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): őszi félév	
Előtanulmányi feltételek (<i>ha vannak</i>):	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
A kurzus elsődleges célja áttekinteni a II. Vatikáni zsinat egyháztanának magiszteri recepcióját a zsinat utáni évtizedekben egészen napjainkig. Ennek érdekében sorra vesszük és elemezzük a legfontosabb posztkoncilárius tanítóhivatali megnyilatkozásokat az ekkleziológia területén. Ezt a fő gondolati ívet egészítjük ki alkalmankénti kitekintéssel a zsinaton és a zsinat után tevékenykedő katolikus teológusok egyháztani reflexióira illetve ökumenikus szempontokra.	
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott</i> irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
<p>Kötelező irodalom: Puskás A. (szerk.), <i>Élő kövekből épülő Egyház: Az Egyház természete és küldetése - ekkleziológiai reflexiók</i>, SZIT, Bp. 2011. ISBN 9789632773087</p> <p>Ajánlott irodalom: Congar, Y., <i>Szeretem az egyházat</i>, Vigília, Budapest 1994. ISBN 963796416- Dulles, A., <i>Az egyház modelljei</i>, Vigília, Budapest 2003. ISBN 2399973856133 Heim, M. H., <i>Joseph Ratzinger – Kirchliche Existenz und existentielle Theologie. Ekklesiologische Grundlinien unter dem Anspruch von Lumen gentium</i>, Frankfurt am Main 2005. ISBN 9783631649565 <i>Herders Theologischer Kommentar zum Zweiten Vatikanischen Konzil</i>, (Hrsg. HÜNERMANN, PETER) 1-5 Bd., Herder, Freiburg-Basel-Wien, 2004-2006. ISBN 9783451299650 Kasper, W., <i>Die Kirche Jesu Christi</i>, Herder, Freiburg im Breisgau 2008. ISBN 9783451299469 Kereszty R., <i>Bevezetés az Egyház teológiájába</i>, Budapest-Bécs 1998. ISBN 963763827X Kránitz M. (szerk.), <i>A II. Vatikáni zsinat dokumentumai negyven év távlatából 1962-2002</i>, SZIT, Budapest 2002. ISBN 9789633613892 Puskás A. – Gárdonyi M. (szerk.), <i>Szinodalitás az Egyház életében és missziójában</i>, SZIT, Bp. 2023. ISBN 9789636120375 Ratzinger, J., <i>Zur Gemeinschaft gerufen. Kirche heute verstehen</i>. Herder, Freiburg, 2005. ISBN 9783451288289</p>	
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Puskás Attila, egyetemi tanár, PhD	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (<i>név, beosztás, tud. fokozat</i>):	

Tantárgy neve: HXXF1D0007AX Kortárs teodiceai útkeresések	Kreditértéke: 6
A tantárgy besorolása: kötelezően választható	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”: 100 % elméleti	
A tanóra típusa előadás és óraszám a heti 1 óra az adott félévben nappali munkarendben (<i>ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve: olasz</i>) Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (<i>sajátos</i>) módok, jellemzők (<i>ha vannak</i>): -	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (<i>sajátos</i>) módok (<i>ha vannak</i>): -	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): őszi félév	
Előtanulmányi feltételek (<i>ha vannak</i>): -	
Tantárgyleírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
A kurzus origóját a leibnizi filozófia, valamint egyéb fontosabb újkori szerzők és diskusszióik jelentik. A teodiceai probléma, mint a lehetséges ateizmus alapja és „sziklaköve” ebben az esetben a rossz világban való jelenléte. A kurzus az újkori filozófiai diskusszióknak mai napjainkban is ható gondolatösvényeire igyekszik rámutatni 20. sz.-i szerzők művein keresztül.	
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott</i> irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
<p>Kötelező irodalom: Vincze K., Miért van a rossz, ha van Isten?: A teodiceai válaszstratégiák apóriáiból Krisztus felé tekintve, in <i>Teológia</i> 49, 111-122.</p> <p>Ajánlott irodalom: Ammicht-Quinn, R., <i>Von Lissabon bis Auschwitz: zum Paradigmenwechsel in der Theodizeefrage</i>, Verlag Herder, Freiburg im Breisgau 1992. ISBN 9783451229435 Baum, W., <i>Gott nach Auschwitz, Reflexionen zum Theodizeenproblem im Anschluss an Hans Jonas</i>, Ferdinand Schöningh, Paderborn – München – Wien – Zürich, Paderborner Theologische Studien (Band 38) 2004. ISBN 3506701363</p>	
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Vincze Krisztián, egyetemi tanár, PhD	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (<i>név, beosztás, tud. fokozat</i>): -	

Tantárgy neve: HXXUSD0004AX A Szentlélekről szóló tanítás a páli levelekben	Kreditértéke: 6
A tantárgy besorolása: kötelezően választható	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”: 100 % elméleti	
A tanóra típusa: előadás és óraszám: heti 1 óra az adott félévben nappali munkarendben, <i>(ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve: -)</i> Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további <i>(sajátos)</i> módok, jellemzők <i>(ha vannak)</i> : -	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további <i>(sajátos)</i> módok <i>(ha vannak)</i> : -	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): őszi	
Előtanulmányi feltételek <i>(ha vannak)</i> :	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
A páli pneumatológiai előzményei: az Ószövetség tanítása Isten Lelkének működéséről és jövőbeli kiadásáról – a judaizmus tanítása Isten Lelkéről – a görög-hellenista szemlélet – őskeresztény Lélek-tapasztalat. A páli pneumatológia sajátos szempontjai: Krisztus és a Szentlélek – a Szentlélek az egyház és az egyes keresztények életében. A páli pneumatológia az előzmények és az Újszövetség egyéb iratai fényében. Az 1Kor 2,6-16; 12,1-31 és Róm 8,1-17 szövegmagyarázata.	
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott</i> irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
<p>Kötelező irodalom: Kocsis Imre, „Isten elküldte Fiának Lelkét”. A Szentlélek Pál apostol tanításában. Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Budapest 2004. ISBN 9638631953</p> <p>Ajánlott irodalom: Gál Ferenc, A Szentlélek kiadása. Szent István Társulat, Budapest 1986. ISBN 9633603498. Kocsis Imre, Az Üdvösség Igéje. Újszövetségi tanulmányok. Szent István Társulat, Budapest 2013. ISBN 9789632774565</p>	
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Kocsis Imre, egyetemi tanár, PhD	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) <i>(név, beosztás, tud. fokozat)</i> :	

Tantárgy neve: HXXF2D0001BX Filozófiai hermeneutika	Kreditértéke: 6
A tantárgy besorolása: kötelezően választható	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”: 100% elméleti	
A tanóra típusa előadás és óraszám 2/30 óra az adott félévben nappali munkarendben, (<i>ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve: -</i>) Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (<i>sajátos</i>) módok, jellemzők (<i>ha vannak</i>): szabad beszélgetés, disputa, a hallgató által tartott kiselőadás	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (<i>sajátos</i>) módok (<i>ha vannak</i>): -	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): őszi félév	
Előtanulmányi feltételek (<i>ha vannak</i>):	
Tantárgyleírás: Az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
A filozófiai hermeneutika legfontosabb jellemzőinek áttekintése a korai protestáns bibliai hermeneutikától Gadameren és Heideggeren át a mai keresztény filozófiai hermeneutika érveivel bezárólag. A filozófiai hermeneutika az értelmezés tudománya. Eredetét a protestáns bibliaértelmezés területén kell keresnünk. Célja, hogy a történelem változó körülményei között megtalálja az igazság megmutatásának lehetőségét.	
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott</i> irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
<p>Kötelező irodalom: Patsch Ferenc, <i>Hermeneutika. A filozófia jövője és a jövő teológiája I.</i>, Jezsuita Kiadó, Budapest, 2016. ISBN 9789638014986</p> <p>Ajánlott irodalom: Ricoeur, Paul, <i>Fenomenológia és hermeneutika</i>, Kossuth Kiadó, Budapest, 1997. ISBN 9630938871 Ricoeur, Paul, <i>Bibliai hermeneutika</i>, Hermeneutikai Kutatóközpont, Budapest, 1995. ISBN 9638524057 Pöggeler, Otto (Hrsg.), <i>Hermeneutische Philosophie</i>, Nymphenburger Verlagshandlung, München, 1972. ISBN 3485032085 Varga István, <i>Hermeneutikai írások I-II.</i>, Hermeneutikai Kutatóközpont, Budapest, 2000. ISBN 9789638595683 Fabiny Tibor, <i>A keresztény hermeneutika kérdései és története</i>, Hermeneutikai Kutatóközpont, Budapest, 1998. ISBN 9638567643 Westermann, Claus (Hrsg.), <i>Probleme alttestamentlicher Hermeneutik</i>, Chr. Kaiser Verlag, München, 1963. Gadamer, Hans-Georg, <i>Igazság és módszer</i>, Osiris Kiadó, Budapest, 2003. ISBN 9633892139 Heidegger, Martin, <i>Lét és idő</i>, Osiris Kiadó, Budapest, 2004. ISBN 9633896096 Foucault, Michel, <i>Az igazság bátorsága</i>, Atlantisz Kiadó, Budapest, 2019. ISBN 789639777538 Lukacs, John, <i>Egy nagy korszak végén</i>, Európa Kiadó, Budapest, 2005. ISBN 9630777851</p>	
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Gájer László István, egyetemi docens, PhD	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (<i>név, beosztás, tud. fokozat</i>): -	

Tantárgy neve: HXXERD0003BX Erkölcsstan és krisztológia	Kreditértéke: 6
A tantárgy besorolása: kötelezően választható	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”: 100% elméleti	
A tanóra típusa: előadás és óraszám: heti 1 óra az adott félévben nappali munkarendben (<i>ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve: -</i>) Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (<i>sajátos</i>) módok, jellemzők (<i>ha vannak</i>): szövegmagyarázat, kritikai olvasat	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (<i>sajátos</i>) módok (<i>ha vannak</i>): szövegértelmezés, véleményezés részben az előadásokon elemzett, részben teljesen új szövegeken keresztül	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): ősz félév	
Előtanulmányi feltételek (<i>ha vannak</i>): -	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
Korunk erkölcssteológiai irányzatai és azok krisztológiai hátterének megismerése, elemzése.	
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott</i> irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
Kötelező irodalom: Jean-Marie AUBERT: Abrégé de la morale catholique, Desclée, Párizs, 1987. ISBN 2718903422 https://excerpts.numilog.com/books/9782402642293.pdf	
Ajánlott irodalom: Cataldo ZUCCARO: Cristologia e morale, Edizioni Dehoniane Bologna, Bologna, 2003. ISBN 9788810505427	
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Laurinyecz Mihály, egyetemi docens, PhD	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (<i>név, beosztás, tud. fokozat</i>):	

Tantárgy neve: HXXETD0001BX A pápai primátus az egyháztörténelemben	Kreditértéke: 6
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”: 100 % elméleti	
A tanóra típusa: előadás és óraszám: heti 1 óra az adott félévben nappali munkarendben, <i>(ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve: -)</i> Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további <i>(sajátos)</i> módok, jellemzők <i>(ha vannak): -</i>	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további <i>(sajátos)</i> módok <i>(ha vannak):</i>	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): tavaszi félév	
Előtanulmányi feltételek <i>(ha vannak): -</i>	
Tantárgyleírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
Az oktatás célja: A katolikus ekkleziológiában kulcsfontosságúnak számító pápai primátus történeti kibontakozásának nyomon követése. A tantárgy tartalma: A római egyház, mint a hitegység garantálója az ókorban; a középkori pápaság, mint a nyugati kereszténység feje; a pápaság szerepe az újkor római katolikus identitásának alakításában; a pápai primátus értelmezése az I. és a II. Vatikáni zsinaton.	
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott</i> irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
Kötelező irodalom: Patsch Ferenc, Hermeneutika. A filozófia jövője és a jövő teológiája I., Jezsuita Kiadó, Budapest, 2016. ISBN 9789638014986 Ajánlott irodalom: Ricoeur, Paul, <i>Fenomenológia és hermeneutika</i> , Kossuth Kiadó, Budapest, 1997. ISBN 9630938871 Ricoeur, Paul, <i>Bibliai hermeneutika</i> , Hermeneutikai Kutatóközpont, Budapest, 1995. ISBN 9638524057 Pöggeler, Otto (Hrsg.), <i>Hermeneutische Philosophie</i> , Nymphenburger Verlagshandlung, München, 1972. ISBN 3485032085 Varga István, <i>Hermeneutikai írások I-II.</i> , Hermeneutikai Kutatóközpont, Budapest, 2000. ISBN 9789638595683 Fabiny Tibor, <i>A keresztény hermeneutika kérdései és története</i> , Hermeneutikai Kutatóközpont, Budapest, 1998. ISBN 9638567643 Westermann, Claus (Hrsg.), <i>Probleme alttestamentlicher Hermeneutik</i> , Chr. Kaiser Verlag, München, 1963. Gadamer, Hans-Georg, <i>Igazság és módszer</i> , Osiris Kiadó, Budapest, 2003. ISBN 9633892139 Heidegger, Martin, <i>Lét és idő</i> , Osiris Kiadó, Budapest, 2004. ISBN 9633896096 Foucault, Michel, <i>Az igazság bátorsága</i> , Atlantisz Kiadó, Budapest, 2019. ISBN 789639777538 Lukacs, John, <i>Egy nagy korszak végén</i> , Európa Kiadó, Budapest, 2005. ISBN 9630777851	
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Gárdonyi Máté Zéta, egyetemi tanár, PhD	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) <i>(név, beosztás, tud. fokozat):</i>	

Tantárgy neve: HXXUSD0005AX Az Egyház az újszövetségi iratokban	Kreditértéke: 6
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”: 100 % elméleti	
A tanóra típusa: előadás és óraszám: heti 1 óra az adott félévben nappali munkarendben, (<i>ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve: -</i>) Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (<i>sajátos</i>) módok, jellemzők (<i>ha vannak</i>):	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (<i>sajátos</i>) módok (<i>ha vannak</i>):	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): tavaszi félév	
Előtanulmányi feltételek (<i>ha vannak</i>):	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
A kurzus során az Újszövetségi Szentírás fontosabb ekkleziológiai megközelítéseit, vagyis a páli levelekben, a Máté evangéliumában, a lukácsi kettős műben (Lk, ApCsel) és a János evangéliumában feltáruló egyháztani szemléletet tekintjük át. Emellett választott szövegek elemzése révén sajátosabb témákra is ráirányítjuk a figyelmet, amelyek a következők: az Egyház és az Eucharisztia: 1Kor 11,17-34 – Az Egyház és a péteri tisztség: Mt 16,13-20 – A tisztségek kibontakozásának kezdete: ApCsel 6,1-6 – Az Egyház küldetése: misszió és pásztori feladat: Jn 21,1-19:	
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott</i> irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
<p>Kötelező irodalom: Kocsis Imre, <i>Az üdvösség igéje. Újszövetségi tanulmányok</i>. Szent István Társulat, Budapest 2013. ISBN 9789632774565 Kocsis Imre, <i>Szolgálatok és szolgálattelvők az Újszövetségben</i>. Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Budapest 2018. ISBN 9789639921160</p> <p>Ajánlott irodalom: Joachim Gnilka, <i>Az Újszövetség teológiája</i>. Szent István Társulat, Budapest 2007 ISBN 978963361841 7 Kocsis Imre, <i>Bevezetés az Újszövetség könyveihez</i>. Szent István Társulat, Budapest 2019. ISBN 9789632778174</p>	
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Kocsis Imre, egyetemi tanár, PhD	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (<i>név, beosztás, tud. fokozat</i>):	

Tantárgy neve: HXXAHD0001BX Az Isten-fogalom a vallástörténetben	Kreditértéke: 6
A tantárgy besorolása: kötelezően választható	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”: 100 % elméleti	
A tanóra típusa: előadás és óraszám: heti 1 óra az adott félévben nappali munkarendben, <i>(ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve: -)</i> Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további <i>(sajátos)</i> módok, jellemzők <i>(ha vannak)</i> : illusztrációk, vetítés	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további <i>(sajátos)</i> módok <i>(ha vannak)</i> : írásbeli beadandó a témához kapcsolódóan	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): tavaszi félév	
Előtanulmányi feltételek <i>(ha vannak)</i> : -	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
Honnan származik az „Isten” szó, hogyan született meg az emberi gondolkodásban? Mit akar kifejezni? Melyek az istenkeresés sajátos formái? Ezekre a kérdésekre válaszol az agnoszticizmus, a negatív vagy apofatikus teológia és a teológiának az az ága, mely Isten megismerésére törekszik fogalmi eszközökkel. A mai, főleg a II. Vatikáni Zsinat tanítását egészen napjainkig követő módszer, az eredeti szövegek olvasásával egészül ki.	
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott</i> irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
<p>Kötelező irodalom: II. János Pál pápa, Fides et ratio, enciklika, SZIT, 1998 https://www.szaktars.hu/szentistvantarsulat/view/ii-janos-pal-papa-fides-et-ratio-ii-janos-pal-papa-enciklikaja-a-hit-es-esz-kapcsolatanak-termeszeterol-1999/?pg=3&layout=s XVI. Benedek pápa, Porta fidei, apostoli levél, SZIT, 2011. ISBN 9789632773261 Ferenc pápa, Lumen fidei, enciklika, SZIT, 2013 ISBN 9789632774459</p> <p>Ajánlott irodalom: Jacques Maritain, Az igazi humanizmus, 1996 ISBN 963360827 Carlo Maria Martini – Umberto Eco, Miben hisz, aki nem hisz, Európa kiadó, 2000 ISBN 2399962320355 Étienne Gilson, Isten és a filozófia, Kairosz kiadó, 2004 ISBN 9789639568600</p>	
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Kránitz Mihály, egyetemi tanár, PhD	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) <i>(név, beosztás, tud. fokozat)</i> :	

Tantárgy neve: HXXOKD0001BX Hellenisztikus teológia	Kreditértéke: 6
A tantárgy besorolása: kötelezően választható	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”: 100 % elméleti	
A tanóra típusa előadás és óraszám a heti 1 óra az adott félévben nappali munkarendben, (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve: -)	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): tavaszi félév	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): -	
Tantárgyleírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
Áttekinti a kereszténység előtti teológiai eszmék fejlődését a görög-római korban, az ún. <i>theologia naturalis</i> kérdéseit. Kiemelten foglalkozik a középplatonikusok nézeteivel, akik nagy hatással voltak a 3. századi keresztény szerzőkre.	
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott</i> irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
<p>Kötelező irodalom: Vanyó László, <i>Theologia Graeca</i>, Bp. 1992. ISBN 0006433</p> <p>Ajánlott irodalom: Somos Róbert (szerk.), <i>Középső platonizmus. Szöveggyűjtemény</i>, Osiris, Budapest, 2005. ISBN 9633896800</p>	
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Perendy László Mihály, egyetemi tanár, PhD, dr. habil.	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat): -	

Tantárgy neve: HXXOSD0002BX Messiási jövendölések az Ószövetségben	Kreditértéke: 6
A tantárgy besorolása: kötelezően választható	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”: 100 % elmélet	
<p>A tanóra típusa: előadás és óraszám: heti 1 óra az adott félévben nappali munkarendben, <i>(ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve: -)</i></p> <p>Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további <i>(sajátos)</i> módok, jellemzők <i>(ha vannak)</i>: Az ismeretanyag egy részét tanári előadás, másik részét pedig a hallgatók önálló munkája által dolgozza fel.</p>	
<p>A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium</p> <p>Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további <i>(sajátos)</i> módok <i>(ha vannak)</i>: A kurzus teljesítéséhez órai kiselőadás és beadandó készítése is szükséges.</p>	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): tavaszi félév	
Előtanulmányi feltételek <i>(ha vannak)</i> : -	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
<p>A kurzus hallgatói a messiási szövegek témakörben olyan részletekkel ismerkednek meg, amelyekre az exegézisben nem kerül sor: pl. üdvösségközvetítés és eszkatológia, a királyság és a királyeszméből a messiási eszme kibontakozása, ill. olyan bibliai szövegek elemzése, amelyek az ószövetségi üdvösségvárás tanúi, de az idő rövidsége miatt az exegézisben nem jutott idő elemzésükre. Nemcsak a királyi, hanem a többi üdvösségközvetítői vonal messiási jövendöléseit is szem előtt tartva mutatjuk be, hogyan torkollnak mindezek az Újszövetségbe. Az idei év hangsúlya a zoltárok héber és görög szöveg hagyományának összehasonlítása a korai messiási értelmezések szempontjából.</p>	
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott</i> irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
<p>Kötelező irodalom:</p> <p>MARTOS Levente Balázs, <i>Misztikus malom. Zoltáridézetek a páli levelekben</i> (A Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola Bibliatudomány Tanszékének Kiadványai 8.; Budapest 2012). ISBN 9789632365183</p> <p>RÓZSA Huba, <i>Üdvösségközvetítők az Ószövetségben</i> (Budapest 2001; 2018). https://www.szaktars.hu/szentistvantarsulat/view/rozsa-huba-udvossegkozvetitok-az-oszovetsegen-2001/?pg=0&layout=s</p> <p>Ajánlott irodalom:</p> <p>AA.VV., <i>Jahrbuch für Biblische Theologie Band 8: Der Messias</i> (Neukirchen 1993). ISBN 9783788714659</p> <p>Willem A. M. BEUKEN, <i>From Servant of YHWH to being considerate of the Wretched. The Figure of David in the Reading Perspective of Psalms 35-41 MT</i> (BETL 305; Leuven et alii 2020). ISBN 9789042941144</p> <p>Marianne GROHMANN, <i>Fruchtbarkeit und Geburt in den Psalmen</i> (FAT 53; Tübingen 2007). ISBN 9783161493263</p> <p>Friderik HÄGGLUND, <i>Isaiah 53 in the Light of Homecoming after Exile</i> (FAT 2, 31; Tübingen 2008). ISBN 9783161497735</p> <p>Walter GROß, Bernd JANOWSKI (szerk.), <i>Psalter-Synopse. Hebräisch – Griechisch – Deutsch</i> (Deutsche Bibelgesellschaft; Stuttgart 2000). ISBN 9783438052551</p> <p>Larry HURTADO, „Early Christological Interpretation of the Messianic Psalms”, <i>Salmanticensis</i> 64 (2017) 73-100. https://core.ac.uk/download/pdf/154963627.pdf</p> <p>Michael A. KNIBB (szerk.), <i>The Septuagint and Messianism</i> (BETL 195; Leuven 2006). ISBN 9789058675491</p> <p>Corinna KÖRTING, <i>Zion in den Psalmen</i> (FAT 48; Tübingen 2006). ISBN 9783161577857</p> <p>Johan LUST, <i>Messianism and the Septuagint. Collected Essays edited by K. Hauspie</i> (BETL 178; Leuven 2004). http://khazarzar.skeptik.net/books/lust01.pdf</p>	

Marko MARTILLA, *Collective Reinterpretation in the Psalms. A Study in the Redaction History of the Psalter* (FAT 2, 13; Tübingen 2006). ISBN 9783161488382

Markus SAUR, „Der gerechte König. Überlegungen zum Zusammenhang von Königpsalmen und JHWH-König-Psalmen“, In: Alma BRODERSEN, Friderike NEUMANN, David WILLGREN (szerk.), *Intertextualität und die Entstehung des Psalters* (FAT 2, 114; Tübingen 2020) 119-136.
https://www.academia.edu/97471277/Der_gerechte_K%C3%B6nig_%C3%9Cberlegungen_zum_Zusammenhang_von_K%C3%B6nigpsalmen_und_JHWH_K%C3%B6nigpsalmen_2020_

Joachim SCHAPER, *Eschatology in the Greek Psalter* (WUNT 2,76; Tübingen 1995).
https://www.mohrsiebeck.com/uploads/tx_sgpublisher/produkte/leseproben/9783161571220.pdf

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): **Martos Levente Balázs, egyetemi docens, PhD, dr. habil**

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat): -

Tantárgy neve: HXXF1D0006BX Aquinói Szt. Tamás krisztológiai írásai	Kreditértéke: 6
A tantárgy besorolása: kötelezően választható	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”: 100 % elméleti	
A tanóra típusa előadás és óraszám a heti 1 óra az adott félévben nappali munkarendben (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve: -) Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők (ha vannak): -	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok (ha vannak): -	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): tavaszi félév	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): -	
Tantárgyleírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
Aquinói Szent Tamás krisztológiája a kortárs szakirodalomban az Angyali Doktor teológiai rendszerének középpontjaként és mozgatóelveként kerül megjelölésre. A kurzus célja, hogy tételes áttekintést adjon a szent tamási krisztológiáról, a legfontosabb krisztológiai problémákról, a lehetséges krisztológiai tévedésekről és tévtanításokról. A <i>Summa theologiae</i> -n túl, a <i>Summa contra gentiles</i> , a <i>De unione verbi incarnati</i> és a <i>Compendium theologiae</i> kijelölt részei is elemzésre kerülnek a felhasználandó szakirodalom kíséretében.	
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott</i> irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
<p>Kötelező irodalom: DAVIES, B., <i>Thomas Aquinas's Summa Theologiae. A Guide and Commentray</i>, Oxford University Press, Oxford, 2014. ISBN 9780199380633 STUMP, E., <i>Aquinas</i>, Routledge, 2005. ISBN 9780415378987 Anna Marmodoro (ed.), Jonathan Hill (ed.), <i>The Metaphysics of the Incarnation</i>, Oxford University Press, Oxford, 2011. 407-426. ISBN 9780199583164 Atonement 427-454. TORRELL, J-P., OP, <i>Aquinói Szent Tamás élete és műve</i>, Osiris, Budapest, 2007. ISBN 9789633898749 www.aquinasonline.com</p> <p>Ajánlott irodalom: BACKES, I., <i>Die Christologie des hl. Thomas v Aquin und die griechischen Kirchenväter</i>, Paderborn 1931. BOLBERITZ P. – GÁL F., <i>Aquinói Szent Tamás filozófiája és teológiája</i>, Ecclesia, Budapest, 1987. ISBN 9633634849 BAUERSCHMIDT, FREDERICK CHRISTIAN, <i>Thomas Aquinas, Faith, Reason, and Following Christ</i> (Christian Theology in Context), Oxford University Press, Oxford, 2013. ISBN 9780199213146</p>	
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Vincze Krisztián, egyetemi tanár, PhD	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat): -	

Tantárgy neve: HXXOKD0008BX Szt. Ágoston krisztológiai írásai	Kreditértéke: 6
A tantárgy besorolása: kötelezően választható	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”: 100 % elméleti	
A tanóra típusa előadás és óraszám a heti 1 óra az adott félévben nappali munkarendben (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve: -) Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők (ha vannak): -	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok (ha vannak): -	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): tavaszi félév	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): -	
Tantárgyleírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
A kurzus áttekinti Szent Ágoston krisztológiai vonatkozású írásait. Foglalkozik az egyházatyá persona-fogalmával, az ún. ekkleziális krisztológiával, továbbá az apollinarizmus és a pelagianizmus által felvetett kérdésekkel.	
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott</i> irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
<p>Kötelező irodalom: Peter Brown, Szent Ágoston élete, Osiris, Budapest, 2003. ISBN 9633892988 Vanyó László, Szent Ágoston krisztológiájának lehetséges forrásai (Teológia 30 (1996/1–2), 52–65; Teológia (1996/3–4), 37–59.)</p> <p>Ajánlott irodalom: Kecskés Pál (szerk.), Szent Ágoston breviárium, SZIT, Budapest, 1960. https://www.szaktars.hu/szentistvantarsulat/view/kecskes-pal-szent-agoston-breviarium-1960/?pg=0&layout=s Szent Ágoston, Beszédék Szent János evangéliumáról (Ókeresztény Örökségünk, 11–13), Jel Kiadó, Budapest, 2009. ISBN 9789639670419 Tarsicius Jan van Bavel, Christ in dieser Zeit, Würzburg, 1974. ISBN 9780232515923 Claudio Leonardi (ed.), Il Cristo, Vol. III., Arnoldo Mondadori Editore, Milano, 2003. ISBN 9788804319030</p>	
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Perendy László Mihály, egyetemi tanár, PhD, dr. habil.	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat): -	

Tantárgy neve: HXXETD0002BX Hagiográfia	Kreditértéke: 6
A tantárgy besorolása: kötelezően választható	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”: 100 % elméleti	
A tanóra típusa: előadás és óraszám: heti 1 óra az adott félévben nappali munkarendben, <i>(ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve: -)</i> Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további <i>(sajátos)</i> módok, jellemzők <i>(ha vannak): -</i>	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további <i>(sajátos)</i> módok <i>(ha vannak): -</i>	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): tavaszi félév	
Előtanulmányi feltételek <i>(ha vannak): -</i>	
Tantárgyleírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
<p>Az oktatás célja: A keresztény életszentség koronként változó megközelítéseinek tanulmányozása a szentek életrajzain keresztül, különös tekintettel a katolikus egyház kanonizációs eljárásrendjére.</p> <p>A tantárgy tartalma: Vértanúakták és szenvedéstörténetek az ókorban; középkori szentéletrajzok és mirákulumok; kanonizációs eljárások az újkorban; a XX. század, mint a vértanúk és hitvallók százada.</p> <p>A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott</i> irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)</p>	
<p>Kötelező irodalom: Grégoire, Réginald: Manuale di agiologia. Introduzione alla letteratura agiografica. Fabriano: Monastero S. Silvestro Abate, 1996. ISBN 8887151105 Török József: A magyar föld szentjei. Debrecen: Tulipán, 1991. ISBN 9637953019</p> <p>Ajánlott irodalom: Bloch, Marc: Gyógyító királyok. A királyi hatalom természetfeletti ereje Franciaországban és Angliában. Budapest: Osiris, 2005. ISBN 96389763 7 Brown, Peter: A szentkultusz. Kialakulása és szerepe a latin kereszténységben. Budapest: Atlantisz, 1993. ISBN 9637978380 Giovannucci, Pierluigi: Canonizzazioni e infallibilità pontificia in età moderna. Brescia: Morcelliana, 2008. ISBN 8837222645 Klaniczay Gábor: Az uralkodók szentsége a középkorban. Budapest: Balassi, 2000. ISBN 96506292 Nagy Levente: Pannóniai városok, mártírok, ereklyék. Pécs, 2012. ISBN 9789638948212 Puskely Mária: A keresztény Európa szellemi gyökerei. Az öreg földrész hagiográfiája. Budapest: Kairosz, 2004. ISBN 963956818X Sághy Marianne: Szent Márton, Krisztus katonája. Szombathely: Szülőföld, 2018. ISBN 9786155847011 Vanyó László: Legyetek tökéletesek. Tanulmányok a keresztény aszkézis történetéhez a szerzetesség kialakulásáig. Budapest: Szent István Társulat, 1991. ISBN 9633606004</p>	
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Gárdonyi Máté Zéta, egyetemi tanár, PhD	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) <i>(név, beosztás, tud. fokozat):</i>	

Tantárgy neve: HXXF1D0008AO Teológiai szempontú antropológia	Kreditértéke: 6
A tantárgy besorolása: kötelezően választható	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”: 100 % elméleti	
A tanóra típusa előadás és óraszám a heti 1 óra az adott félévben nappali munkarendben (<i>ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve: olasz</i>) Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (<i>sajátos</i>) módok, jellemzők (<i>ha vannak</i>): -	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (<i>sajátos</i>) módok (<i>ha vannak</i>): -	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): tavaszi félév	
Előtanulmányi feltételek (<i>ha vannak</i>): -	
Tantárgyleírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
A kurzus olyan alapvető fontosságú antropológiai problémaköröket tárgyal, mint az ember önalakítása, plasztikus léte és természeti adottságai, melyek teológiai vetületet kapnak az istenképesség fogalma, az ember férfi és nőként, a gender-elmélet a keresztény reflexióban, a személyes bűn és strukturális bűn fogalmai mentén A tárgyalt témakörök a legaktuálisabb teológiai és antropológiai kontextus mentén kerülnek átgondolásra.	
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott</i> irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
<p>Kötelező irodalom: Ladaria, Luis, F.: Introduzione alla Antropologia Teologica, Piemme, Casale Monferrato (AL) 1993. ISBN 9788471519306</p> <p>Ajánlott irodalom: Pannenberg, Wolfahrt: Antropologia in prospettiva teologica, Collana: Biblioteca di teologia contemporanea 51, 1987. ISBN 9788839903518 Colzani, Gianni: Antropologia teologica. L'uomo paradosso e mistero, Dehoniane, Bologna, 1988. ISBN 9788810503096 Rahner, Karl: Corso fondamentale sulla fede, quarta edizione, Paoline, Roma 1984. ISBN 8821508137 Flick, Maurizio – Alszeghy, Zoltán: Fondamenti di una antropologia teologica, Libreria Editrice Fiorentina, Firenze 1970. ISBN 8889264306</p>	
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Vincze Krisztián, egyetemi tanár, PhD	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (<i>név, beosztás, tud. fokozat</i>): -	

Tantárgy neve: HXXKJD0002BX Egyházi eljárásjog I.	Kreditértéke: 6
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”: 100% elmélet	
<p>A tanóra típusa előadás és óraszám a heti 1 óra az adott félévben nappali munkarendben <i>(ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve: angol</i></p> <p>Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további <i>(sajátos)</i> módok, jellemzők <i>(ha vannak)</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a megadott kötelező és ajánlott szakirodalom tartalmának készség szintű ismerete; - az előadások anyagának megértése és elsajátítása. 	
<p>A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium</p> <p>Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további <i>(sajátos)</i> módok <i>(ha vannak)</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a félév folyamán beadandó egy kiválasztott statikus egyházi eljárásjogi kérdés kifejtése, annak elméleti és egyházi bírósági gyakorlati működésének bemutatásával, a teljességre törekvő módon, továbbá a mindebből következő kiegyensúlyozott következtetés rögzítése. 	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): őszi félév	
Előtanulmányi feltételek <i>(ha vannak)</i> : -	
Tantárgyleírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Az egyházi bíróságok működésére vonatkozó előzetes ismeretek; 2. Az egyház bíraskodási joga; 3. Az egyházi eljárásokat szabályozó jog; 4. Joghatósági előfeltételek; 5. A pápának fenntartott ügyek; 6. A Rota Romanának fenntartott ügyek; 7. A rendes illetékességi jogcímek; 8. A szervezeti előfeltételek; 9. Az elsőfokú bíróság; 10. a másodfokú bíróság; 11. A harmadfokú bíróság; 12. a Szentszék bíróságai; 13. Személyi előfeltételek (bírósági tisztviselők); 14. Fegyelmi előfeltételek. 	
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott</i> irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
<p>Kötelező irodalom:</p> <p>ERDŐ P., <i>Egyházjog</i> (Szent István Kézikönyvek 7), Budapest 2014. 5. kiadás 204-384. https://www.szaktars.hu/szentistvantarsulat/view/erdo-peter-egyhajzog-2014/?pg=2&layout=s</p> <p><i>Az Egyházi Törvénykönyv. A Codex Iuris Canonici hivatalos latin szövege magyar fordítással és magyarázattal.</i> Szerkesztette, fordította és a magyarázatokat írta ERDŐ Péter, Budapest 2015. https://torvenykonyv.katolikus.hu/www.vatican.va/archive/cod-iuris-canonici/</p> <p>Ajánlott irodalom:</p> <p>SZUROMI SZ. A., <i>Az Apostoli Szignatúra működése</i>, in <i>Kánonjog</i> 20 (2018) 113-119.</p> <p>SZUROMI SZ. A., <i>A Rota Romana, mint az Apostoli Szentszék Bírósága</i>, in <i>Kánonjog</i> 22 (2020) 91-100.</p> <p>SZUROMI SZ. A., <i>A megyéspüspök szerepe az új egyházi eljárásjogban</i>, in <i>Iustum Aequum Salutare</i> XIII/2 (2017) 153-158.</p> <p>ERDŐ, P., <i>Osservazioni sulla nuova regolamentazione del processo matrimoniale</i>, in <i>Periodica</i> 105 (2016) 621-661.</p> <p>REHAK, M., <i>Das Recht und die Pflicht des Ehebandverteidigers zur Einleitung einer Berufung nach dem Motu Proprio Mitis Iudex</i>, in <i>De processibus matrimonialibus</i> 25/26 (2020) 185-227.</p>	
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Szuromi Szabolcs, egyetemi tanár, DSc	

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) *(név, beosztás, tud. fokozat)*: -

Tantárgy neve: HXXPSD0005BX A megszentelt élet egyéb formái és az új lelkiismereti mozgalmak az Egyház életében	Kreditértéke: 6
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”: 100 % elméleti	
A tanóra típusa: előadás és óraszám: heti 1 óra az adott félévben nappali munkarendben, <i>(ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve: -)</i> Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további <i>(sajátos)</i> módok, jellemzők <i>(ha vannak)</i> :	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további <i>(sajátos)</i> módok <i>(ha vannak)</i> :	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): őszi félév	
Előtanulmányi feltételek <i>(ha vannak)</i> : -	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
a) Egyesületek, közösségek a magyar egyház múltjában, b) Egyházi megnyilatkozások a kisebb közösségekről, c) A kisközösségek korunk egyházában, d) Az egyesületek, társulások helye az egyházban, e) Az egyház és a mozgalmak kapcsolatának teológiai elemzése, f) A mozgalmak, lelkiismereti bemutatása, g) Közösségek, egyesületek, mozgalmak a plébánián	
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott</i> irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
Kötelező irodalom: Horánszky, A. (szerk.), <i>Lelekiismereti mozgalmak a magyar katolikus egyházban 2006.</i> , OLI, Budapest, 2006. ISBN 2399966151078 Ajánlott irodalom: Tomka Ferenc: <i>Lelekipásztori teológia és új evangelizáció Ferenc pápa szellemében</i> , Szent István Társulat, Budapest, 2015. ISBN 9789632775852	
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Kuminetz Géza György, egyetemi tanár, PhD	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) <i>(név, beosztás, tud. fokozat)</i> : Kajtár Edvárd, egyetemi docens, PhD	

Tantárgy neve: HXXOSD0003BX Izrael és az Egyház	Kreditértéke: 6
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”: 100 % elmélet	
<p>A tanóra típusa: előadás és óraszám: heti 1 óra az adott félévben nappali munkarendben, <i>(ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve: -)</i></p> <p>Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további <i>(sajátos)</i> módok, jellemzők <i>(ha vannak)</i>: Az anyag egy részét a tanár adja át, bizonyos részleteit azonban a hallgatók egyéni munkával dolgozzák fel.</p>	
<p>A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium</p> <p>Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további <i>(sajátos)</i> módok <i>(ha vannak)</i>: A hallgatókat kiselőadás és beadandó készítésére is kötelezzük.</p>	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): őszi félév	
Előtanulmányi feltételek <i>(ha vannak)</i> : -	
Tantárgyleírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
<p>Az előadások több vonatkozásban bemutatják Izrael és az Egyház közötti üdvtörténeti folyamatosságot. Az ószövetségi Izrael az Egyház számára „praeparatio et figura”. Ezért az újszövetségi egyháztan csak Izraelnek, az Ószövetség üdvközösségének ismeretében válik teljesen érthetővé. Az Ó- és Újszövetség kapcsolatának szövegszintű kérdései az ekkleziológiában kapnak teológiai távlatot. A kurzus a kérdés történeti és exegetikai megalapozására törekszik.</p>	
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott</i> irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
<p>Kötelező irodalom: PÁPAI BIBLIKUS BIZOTTSÁG, <i>A zsidó nép és szent iratai a keresztény Bibliában</i> (Róma 2001; Római dokumentumok 40; Budapest 2013). https://www.vatican.va/roman_curia/congregations/cfaith/pcb_documents/rc_con_cfaith_doc_20020212_popolo-ebraico_hu.html A ZSIDÓKKAL VALÓ VALLÁSI KAPCSOLATOK BIZOTTSÁGA, <i>„Isten ugyanis nem bánja meg kegyelmi adományát és meghívását” (Róm 11,29) Megfontolások a katolikus-zsidó kapcsolatokat érintő teológiai kérdésekről a Nostra aetate 50. évfordulója alkalmából</i> (Római dokumentumok 47; Budapest 2016; eredeti: 2015. december 10.). http://www.merleg-digest.eu/isten-nem-banja-meg-kegyelmi-adomanyat-es-elhivasat/</p> <p>Ajánlott irodalom: MARTOS Levente Balázs, „Az olajfa és beoltott ágai. Egy félig elfeledett vatikáni dokumentum méltatása”, In: SZÉCSI József (szerk.), <i>Keresztény-Zsidó Teológiai Évkönyv 2012</i> (Budapest 2012) 194–203. https://docplayer.hu/2396225-Szerkeszto-szecszi-jozsef.html MARTOS Levente Balázs, „Biblikus teológia – dialogikus formában?”, In: HIDVÉGI Máté (szerk.), <i>Oriental Studies and Interfaith Dialogue. Essays in Honour of József Szécsi</i> (Budapest 2018) 413-428. https://or-zse.hu/wp-content/uploads/2019/07/Szecszi-Festschrift-beliv.pdf MEDGYESI György, „Isten nem bánja meg kegyelmi adományát”, In: SZÉCSI József (szerk.), <i>Keresztény-Zsidó Teológiai Évkönyv 2018</i> (Budapest 2018) 101–110. http://www.merleg-digest.eu/isten-nem-banja-meg-kegyelmi-adomanyat-es-elhivasat/ OLÁH Zoltán, „Nem te hordozod a gyökeret, hanem a gyökér téged. A Róm 11,18 és szövegkörnyezete az ókeresztény íróknál és Petrus Abelardusnál”, In: HIDVÉGI Máté (szerk.), <i>Oriental Studies and Interfaith Dialogue. Essays in Honour of József Szécsi</i> (Budapest 2018) 363-378. RÓZSA Huba, „Új szövetséget kötök Izrael házával és Júda házával. Jövendölés az Új szövetségről”, In: Uő., <i>Isten, a kezdet és a vég</i> (Budapest 2010) 485-496. RÓZSA Huba, „Izrael az Egyház ószövetségi előképe”, In: Uő., <i>Isten, a kezdet és a vég</i> (Budapest 2010) 506-524. http://www.ppek.hu/facsimile/Jeromos_fuzetek_029_1997.pdf</p>	

RUTISHAUSER, Chistian M., „Meilensteine des christlich-jüdischen Dialogs”, *Bibel und Kirche* 74 (2019) 194-200.

TATAI István, *Az Egyház és Izrael. Korrelációs modellkeresés a poszt-holokauszt teológiában* (Missziológiai tanulmányok 5.; Budapest 2009).

WENGST, Klaus, „Der Anfang war jüdisch... Doch wann beginnt das Christentum?”, *Bibel und Kirche* 74 (2019) 210-218.

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): **Martos Levente Balázs, egyetemi docens, PhD, dr. habil**

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat): -

Tantárgy neve: HXXTOD0001BX Licencia szeminárium 1.	Kreditértéke: 8
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”: 100 % gyakorlati	
A tanóra típusa: szeminárium és óraszám: heti 1 óra az adott félévben nappali munkarendben, <i>(ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve: -)</i> Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további <i>(sajátos)</i> módok, jellemzők <i>(ha vannak)</i> :	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): gyakorlati jegy Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további <i>(sajátos)</i> módok <i>(ha vannak)</i> :	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): ősz félév	
Előtanulmányi feltételek <i>(ha vannak)</i> :	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
A szeminárium során a szentírás-értelmezéssel kapcsolatos fontosabb egyházi dokumentumokat (zsinatok, pápák, biblikus bizottságok megnyilatkozásait) tekintjük át, hogy tudatosítsuk, mi is a mai körülmények között az exegézis és a biblikus teológia feladata.	
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott</i> irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
<p>Kötelező irodalom: Pápai Biblikus Bizottság, <i>Szentírásmagyarázat az Egyházban</i>. Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Budapest 1998. ISBN 9638527277 XVI. Benedek pápa, <i>Verbum Domini</i>, Szent István Társulat, Budapest 2011. ISBN 9789632772387</p> <p>Ajánlott irodalom: Török Csaba, A bibliai hermeneutika kérdései a II. Vatikáni zsinat utáni egyházi megnyilatkozásokban: In: Oda Wischmeyer (szerk.), <i>A bibliai hermeneutikák kézikönyve Órigenésztől napjainkig</i>. Szegedi Nemzetközi Biblikus Konferencia Alapítvány, Szeged 2022, 1063-1082. ISBN 9786150154015</p>	
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Kocsis Imre, egyetemi tanár, PhD	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) <i>(név, beosztás, tud. fokozat)</i> :	

Tantárgy neve: HXXUSD0003AX Krisztológiai fenségcímek a szinoptikus evangéliumban	Kreditértéke: 6
A tantárgy besorolása: kötelezően választható	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”: 100 % elméleti	
A tanóra típusa: előadás és óraszám: heti 1 óra az adott félévben nappali munkarendben, <i>(ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve: -)</i> Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további <i>(sajátos)</i> módok, jellemzők <i>(ha vannak)</i> :	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további <i>(sajátos)</i> módok <i>(ha vannak)</i> :	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): őszi félév	
Előtanulmányi feltételek <i>(ha vannak)</i> :	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
A kurzus során a szinoptikus evangéliumokban (Mk – Mt – Lk) gyakorta szereplő krisztológiai megnevezések alkalmazását tekintjük át. E megnevezések, illetve fenségcímek: Krisztus, Emberfia, Isten Fia – Úr – Üdvözítő. Emellett mindegyik szinoptikus evangélium valamelyik jellemző szakaszának exegetikai vizsgálatára is kitérünk: Mk 9,2-13 (Jézus színeváltozása) – Mt 11,25-30 (Jézus magasztaló imája – Lk 1,25-37 (Az angyali üdvözlés). Kiegészítésként a Péter hitvallásáról és a szenvedés első megjövendöléséről szóló szakaszok (Mk 8,27-33; Mt 16,13-23; Lk 9,18-22) összehasonlító elemzésére és a János evangéliumban megjelenő fenségcímek bemutatására is sor kerül.	
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott</i> irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
<p>Kötelező irodalom: Kocsis Imre, <i>Az üdvösség igéje. Újszövetségi tanulmányok</i>. Szent István Társulat, Budapest 2013. ISBN: 9789632774565</p> <p>Ajánlott irodalom: Jakubinyi György, <i>Máté evangéliuma</i>. Szent István Társulat, Budapest 1991. ISBN 963360625X Kocsis Imre, <i>Lukács evangéliuma</i>. Szent István Társulat, Budapest 1995. ISBN 963360786X Martos Levente Balázs, <i>Márk evangéliuma</i>, Szent István Társulat, Budapest 2014. ISBN 9789632775074</p>	
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Kocsis Imre, egyetemi tanár, PhD	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) <i>(név, beosztás, tud. fokozat)</i> :	

Tantárgy neve: HXXOKD0002BX Isten a bizánci teológiában	Kreditértéke: 6
A tantárgy besorolása: kötelezően választható	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”: 100 % elméleti	
A tanóra típusa: előadás és óraszám: 1 óra az adott félévben nappali munkarendben, <i>(ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve: -)</i>	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): őszi félév	
Előtanulmányi feltételek <i>(ha vannak)</i> :	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
A kurzus áttekinti az apofatikus teológia kérdéseit, valamint a szentháromságtani problémákat, különös tekintettel a pneumatológiára és Palamasz Szent Gergely <i>energeia</i> -tanára.	
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott</i> irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
<p>Kötelező irodalom: John Meyendorff, A bizánci teológia, Bizantológiai Intézet, Budapest., 2006. ISBN 9638667966 A. Papadakis - J. Meyendorff, A keresztény Kelet és a pápaság felemelkedése. Az egyház 1071 és 1453 között, Bizantológiai Intézet, Budapest, 2002. ISBN 9630496976 Új Teológus Szent Simeon, Huszonöt fejezet az istenismeretről és a teológiáról, Kairosz, Budapest, 2000. ISBN 9789639302495 Keresztény Egység Pápai Tanácsa, A Szentlélek származására vonatkozó görög és latin hagyomány, In: Teológia 1996/1-2, 66–73.</p> <p>Ajánlott irodalom: Baán István (ford.), Palamasz Szent Gergely: A szentül élő hészüchaszták védelmében, Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola, Nyíregyháza, 2016. ISBN 9786155073397 Richard Haugh, Photius and the Carolingians: The Trinitarian Controversy, Nordland Publishing, 1975. ISBN 9780913124055 Boris Bobrinskoy, Le mystère de la Trinité, Cerf, Paris 1986. ISBN 9782204025980</p>	
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Perendy László Mihály, egyetemi tanár, PhD, dr.habil.	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) <i>(név, beosztás, tud. fokozat)</i> :	

Tantárgy neve: HXXDOD0005BX Szentháromságáni elméletek a IV-VIII. századig	Kreditértéke: 6
A tantárgy besorolása: kötelezően választható	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”: 100 % elméleti	
A tanóra típusa: előadás és óraszám: 1 óra az adott félévben nappali munkarendben (<i>ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve: -</i>) Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (<i>sajátos</i>) módok, jellemzők (<i>ha vannak</i>):	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (<i>sajátos</i>) módok (<i>ha vannak</i>): beadandó dolgozat	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): őszi félév	
Előtanulmányi feltételek (<i>ha vannak</i>):	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
<p>A kurzus célja mélységében bemutatni a III. századtól kezdődő, majd a IV-V. században tetőződő szentháromságáni viták történeti folyamatát, érvrendszereit, bibliaértelmezési stratégiáit, szókészletének alakulását, legkiemelkedőbb alakjainak elméleti álláspontjait és a Nikaiai zsinat hitvallási szövegének hatástörténetét. Az előzmények tárgyalása során megkülönböztetett figyelmet fordítunk Órigenész trinitárius koncepciójára, melyhez viszonyítva határozták meg saját álláspontjukat az I. Nikaiai zsinaton résztvevők, s később is megkerülhetetlen elméleti pozíció maradt. Részletesen elemezzük Áriusz érveit, majd a Nikaiai hitvallás választát és recepciójának történetét. A keleti tradícióból elsősorban Szent Athanasziosz trinitárius teológiájával, valamint Nagy Szent Baszileiosz pneumatológiájával foglalkozunk. Ezt követően a nyugati tradíció legkiemelkedőbb képviselőjének, Szent Ágostonnak a <i>De Trinitate</i> című munkája lesz vizsgálódásunk tárgya, mely számos ponton új és máig tartóan jelentőséggel bíró perspektívákat nyitott meg a Szentháromság misztériumának értelmezésében.</p>	
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott</i> irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
<p>Kötelező irodalom: Athanasziosz, Szent, <i>Első beszéd az ariánusok ellen; Harmadik beszéd az ariánusok ellen; A Nikaiai Zsinat határozatáról; Dionüsziosz véleményéről; Első levél Szerapionhoz</i>, in Ókeresztény Írók, 13 (szerk. Vanyó László), SZIT, Bp. 1991, 163-393; 447-492. ISBN 9633605989 Aurelius Augustinus, <i>A Szentháromságról</i>, in Ókeresztény Írók, 10 (szerk. Vanyó László), SZIT, Bp. 1985. Baszileiosz, Nagy Szent, <i>A Szentlélekről</i>, in A kappadókiai atyák, Ókeresztény Írók, 6 (szerk. Vanyó László), SZIT, Bp. 1983, 71-163. Órigenész, <i>A princípiumokról I-II</i>, Paulus Hungarus – Kairosz, Bp. 2003. ISBN 9789639484436 Órigenész, <i>Kommentár János evangéliumához</i>, Kairosz, Bp. 2017. ISBN 9789636628741</p> <p>Ajánlott irodalom: Ayres, L., <i>Augustine and the Trinity</i>, Cambridge 2010. ISBN 9780511780301 Castagno, A.M., <i>Origene. Dizionario. La cultura, il pensiero, le opere</i>, Città Nuova, Roma 2000. ISBN 978-8831192545 Kelly, J.N.D., <i>Early Christian Creeds</i>, London 1972. Lilla, S., <i>Introduzione al Medio platonismo</i>, Roma 1992. Livingstone, E. A., <i>Studia Patristica XXXII. Athanasius and his Opponents, Peters</i>, Leuven 1997. ISBN 978-9068318548 Luislampe, P., <i>Spiritus vivificans. Grundzüge einer Theologie des Heiligen Geistes nach Basilius von Caesarea</i>, Münster 1987. ISBN 978-3402039533 Meredith, A., <i>Gregory of Nyssa</i>, London/New York 1999. ISBN 9780415118408 Ritter, A.M., <i>Das Konzil von Konstantinopel und sein Symbol</i>, Göttingen 1965.</p>	

Robertson, J.M., *Christ as Mediator*, Oxford 2007. ISBN 9780199212606
Shaff, Ph., *Nicene and Post-Nicene Fathers*, Series II, vol. 4., 9, in Christian Classics Ethereal Library; 1.1 edition, 2009.
Simonetti, M., *La crisi ariana nel IV secolo*, Roma 1975.
<http://www.gianfrancobertagni.it/materiali/cristianesimo/Manlio%20Simonetti,%20La%20crisi%20ariana%20nel%20IV%20secolo.pdf>
Somos R., *Órigenész és a görög filozófia*, Pécs 1995. ISBN 9636413940
Stead, Chr., *Divine Substance*, Oxford 1977.
Tetz, M., *Athanasiana. Zum Leben und Lehre des Athanasius*, Berlin-New York 1995.
Williams, R., *Arius. Heresy and Tradition*, London 1987. ISBN 9780802849694
Wisse, M., *Trinitarian Theology beyond Participation. Augustine's De Trinitate and Contemporary Theology*, in T&T Clark Studies in Systematic Theology, vol. 11 (ed. by J. Webster, J. A. McFarland, I. Davidson), New York 2011. ISBN 9780567541321

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): **Puskás Attila, egyetemi tanár, PhD**

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat):

Tantárgy neve: HXXOKD0003BX A IV.–V. század krisztológiája	Kreditértéke: 6
A tantárgy besorolása: kötelezően választható	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”: 100 % elméleti	
A tanóra típusa előadás és óraszám a heti 1 óra az adott félévben nappali munkarendben (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve: -) Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők (ha vannak): -	
A számonkérés módja: kollokvium	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): őszi félév	
Előtanulmányi feltételek: -	
Tantárgyleírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
A kurzus áttekinti az arianizmus által felvetett krisztológiai kérdéseket. Részletesen tárgyalja Apollinarisz, az antiokhiai iskolához köthető szerzők, valamint a kappadokiai és szíriai atyák krisztológiáját.	
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott</i> irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
<p>Kötelező irodalom: Bevezetés az ókeresztény kor dogmatörténetébe (Ókeresztény Írók, 20), SZIT, Budapest, 2009. ISBN 9789632771366</p> <p>Ajánlott irodalom: Burger Ferenc (szerk.), Hitvallások és az egyház tanítóhivatalának megnyilatkozásai, Örökmécs Kiadó - SZIT, Bánytereny - Budapest, 2004. ISBN 9637556117 Aloys Grillmeier S.J., Christ in Christian Tradition, Westminster John Knox Press, UK, 1965. ISBN 9780664223014</p>	
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Perendy László Mihály, egyetemi tanár, PhD, dr. habil.	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat): -	

Tantárgy neve: HXXAHD0004BX Az egyházi tanítóhivatal krisztológiai megnyilatkozásai	Kreditértéke: 6
A tantárgy besorolása: kötelezően választható	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”: 100 % elméleti	
A tanóra típusa: előadás és óraszám: heti 1 óra az adott félévben nappali munkarendben, <i>(ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve: -)</i> Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további <i>(sajátos)</i> módok, jellemzők <i>(ha vannak)</i> : illusztráció, vetítés	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további <i>(sajátos)</i> módok <i>(ha vannak)</i> : írásbeli beadandó a témához kapcsolódóan	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): őszi félév	
Előtanulmányi feltételek <i>(ha vannak)</i> : -	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
A XX. század Krisztus személyének és megváltásának számos irányzatát eredményezte. Ezekre válaszolt a II. Vatikáni Zsinat, a Szentírás és krisztológia (1984) a Pápai Bibliikus Bizottság dokumentuma és a Dominus Iesus kezdetű nyilatkozat (2000). Az egyes teológiák és teológusok saját meglátásait a Tanítóhivatal teszi mérlegre.	
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott</i> irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
Kötelező irodalom: A Katolikus Egyház Katekizmusa, SZIT, Budapest, 1994 ISBN 9633607760 Ferenc Pápa, Evangelii gaudium, enciklika, SZIT, 2013 ISBN 9789632774770 Ajánlott irodalom: XVI. Benedek Pápa, A nazáreti Jézus I-III, SZIT, 2007-2013 ISBN 9789633619490; 9789632772493; 97896322772684	
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Kránitz Mihály, egyetemi tanár, PhD	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) <i>(név, beosztás, tud. fokozat)</i> :	

Tantárgy neve: HXXAH00031AN A világvallások és a kereszténység	Kreditértéke: 8
A tantárgy besorolása: kötelezően választható	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”: 100 % elméleti	
A tanóra típusa előadás és óraszám a heti 1 óra az adott félévben nappali munkarendben (<i>ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve: olasz</i>) Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (<i>sajátos</i>) módok, jellemzők (<i>ha vannak</i>): -	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (<i>sajátos</i>) módok (<i>ha vannak</i>): -	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): őszi félév	
Előtanulmányi feltételek (<i>ha vannak</i>): -	
Tantárgyleírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
A vallások (zsidó, keresztény, iszlám) nem monolitikus képződmények, ahol egyik a másiktól külön létezik. A judaizmusban, a kereszténységben és az iszlámban, amelyek mind Ábrahám ősatyára hivatkoznak, több a közös vonás, mint amit az egyes vallások hívei elképzelnék. Míg a vallások hivatalos képviselői olykor ragaszkodnak ahhoz, hogy csak külön-külön kezeljék a vallások történetét, sok hívő ma más utat választ. A kurzus hallgatói sajátítsák el a világvallások kialakulásának történetét, ismerjék meg az egyházi német nyelvi szókincset.	
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott</i> irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
<p>Kötelező irodalom: Joseph Ratzinger: Glaube - Wahrheit - Toleranz - Das Christentum und die Weltreligionen, Verlag Herder, 2017. ISBN: 9783451069505 Tim Dowley: Illustrierter Atlas der Weltreligionen, Neukirchener Verlag 2020. ISBN: 9783761566824</p> <p>Ajánlott irodalom: Joseph Ratzinger: Einführung in das Christentum, Kösel-Verlag, München 1968. ISBN: 9783466204557 Hans Küng: Spurensuche, Herder 2018. ISBN: 9783451352140 Hans Küng: Christentum und Weltreligionen? Herder 2017. ISBN: 9783451352126 Michael Landgraf: Religionen der Welt, Calwer 2018. ISBN: 9783766842190 Markus Mühling: Gott und Götter in den Weltreligionen, Vandenhoeck & Ruprecht, 2014. ISBN: 9783525568538</p>	
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Novák István, megbízott oktató, PhD	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (<i>név, beosztás, tud. fokozat</i>): -	

Tantárgy neve: HXXKJD0003BX Egyházi eljárásjog II.	Kreditértéke: 6
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”: 100% elmélet	
<p>A tanóra típusa előadás és óraszama heti 1 óra az adott félévben nappali munkarendben <i>(ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve: angol</i></p> <p>Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további <i>(sajátos)</i> módok, jellemzők <i>(ha vannak)</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a megadott kötelező és ajánlott szakirodalom tartalmának készség szintű ismerete; - az előadások anyagának megértése és elsajátítása. 	
<p>A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium</p> <p>Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további <i>(sajátos)</i> módok <i>(ha vannak)</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a félév folyamán beadandó egy kiválasztott dinamikus egyházi eljárásjogi kérdés kifejtése, annak elméleti és egyházi bírósági gyakorlati működésének bemutatásával, a teljességre törekvő módon, továbbá a mindebből következő kiegyensúlyozott következtetés rögzítése. 	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): tavaszi félév	
Előtanulmányi feltételek <i>(ha vannak)</i> : -	
Tantárgyleírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Az egyházi peres eljárás lefolyása; 2. Peralapítás; 3. Perfelvétel; 4. A per folyamata; 5. A bizonyítási eljárás; 6. A mellékes ügyek; 7. A perközvetítés, a perbezárás és a tárgyalás; 8. Az ítélet és az ítélet megtámadása; 9. A jogerős ítélet és végrehajtása; 10. A szóbeli egyházi peres eljárás; 11. A „Mitis iudex” motu proprio új normája (2015. december 8.); 12. A megyéspüspök előtt folyó perek; 13. A rövidített eljárás; 14. Egyéb eljárások 	
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott</i> irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
<p>Kötelező irodalom:</p> <p>ERDŐ P., <i>Egyházjog</i> (Szent István Kézikönyvek 7), Budapest 2014. 5. kiadás 204-384. https://www.szaktars.hu/szentistvantarsulat/view/erdo-peter-egyhajzog-2014/?pg=2&layout=s</p> <p><i>Az Egyházi Törvénykönyv. A Codex Iuris Canonici hivatalos latin szövege magyar fordítással és magyarázattal.</i> Szerkesztette, fordította és a magyarázatokat írta ERDŐ Péter, Budapest 2015. https://torvenykonyv.katolikus.hu/www.vatican.va/archive/cod-iuris-canonici/</p> <p>ERDŐ P., <i>A házassági perek új szabályozása – Kérdések és feladatok</i>, in <i>Kánonjog</i> 18 (2016) 85-106. https://library.hungaricana.hu/hu/view/PazmanyHTK_Kanonjog_18_2016/?pg=6&layout=s</p> <p>Ajánlott irodalom:</p> <p>SZUROMI SZ. A., <i>A megyéspüspök szerepe az új egyházi eljárásjogban</i>, in <i>Iustum Aequum Salutare</i> XIII/2 (2017) 153-158. https://docplayer.hu/110422350-A-megyespuspokok-szerepe-az-uj-hazassagi-eljarasjogban-szuromi-szabolcs-anzelm-o-praem-intezetvezeto-egyetemi-tanar-ppke-jak.html</p> <p>ERDŐ P., <i>Megjegyzések az egyházi házassági perek új szabályairól</i>, in <i>Magyar Sion</i> X (2016) 33-57; https://epa.oszk.hu/01300/01397/00019/pdf/EPA01397_magyar_sion_2016_1_033-057.pdf</p> <p>ERDŐ, P., <i>Osservazioni sulla nuova regolamentazione del processo matrimoniale</i>, in <i>Periodica</i> 105 (2016) 621-661;</p>	

REHAK, M., *Das Recht und die Pflicht des Ehebandverteidigers zur Einleitung einer Berufung nach dem Motu Proprio Mitis Iudex*

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): **Szuromi Szabolcs, egyetemi tanár, DSc**

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat): -

Tantárgy neve: HXXAHD0005BX A Tanítóhivatal szerepe az Egyház intézményes életében	Kreditértéke: 6
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”: 100 % elméleti	
A tanóra típusa: előadás és óraszám: heti 1 óra az adott félévben nappali munkarendben, <i>(ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve: -)</i> Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további <i>(sajátos)</i> módok, jellemzők <i>(ha vannak)</i> : illusztráció, vetítés	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további <i>(sajátos)</i> módok <i>(ha vannak)</i> : írásbeli beadandó a témához kapcsolódóan	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): tavaszi félév	
Előtanulmányi feltételek <i>(ha vannak)</i> : -	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
A biztos hit biztos tanítást jelent. A hit gondos és pontos megfogalmazása a tanítóhivatal feladata. Ennek az egyházi tevékenységnek az áttekintése rámutat a teológia mai feladataira is. Péter apostol figyelmeztetése a kiindulópont: „Legyetek mindig készen, hogy megfeleljetek mindenkinek, aki csak kérdezi, mi az alapja reményeteknek.” (1Pét 3,15).	
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott</i> irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
Kötelező irodalom: Kránitz, M., A keresztény hit kialakulása és védelme. Személyek, események és korszakok a teológia fejlődése során, SZIT, Budapest 2018 ISBN 978 963277 724 5 Ajánlott irodalom: A II. Vatikáni Zsinat dokumentumai, SZIT, Budapest, 2000 ISBN 963 361 161 X. Avery Dulles, Az egyház modelljei, Vigilia kiadó, 2003 ISBN 9789637964664	
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Kránitz Mihály, egyetemi tanár, PhD	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) <i>(név, beosztás, tud. fokozat)</i> :	

Tantárgy neve: HXXERD0004BX Erkölcsstan a kortárs társadalomban	Kreditértéke: 6
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”: 100% elméleti	
<p>A tanóra típusa: előadás és óraszám: heti 1 óra az adott félévben nappali munkarendben <i>(ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve: -)</i> Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további <i>(sajátos)</i> módok, jellemzők <i>(ha vannak)</i>: Esettanulmányok elemzése részben az oktató, részben a hallgatók által hozott aktuális erkölcsi fölvetések alapján.</p>	
<p>A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további <i>(sajátos)</i> módok <i>(ha vannak)</i>: kérdésfölvetések elemzése ppt-s bemutató segítségével, mint a félévi aktivitást igazoló tevékenység</p>	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): tavaszi félév	
Előtanulmányi feltételek <i>(ha vannak)</i> : -	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
<p>A XXI. század technológiai vívmányai (digitális világ, pandémia, nemzetközi konfliktusok, társadalmi-politikai értékátalakulás, anyagi lehetőségek, tudományos kutatás stb.) szinte hétről hétre hoz újabb élethelyzeteket, amelyekre az egyháznak nincs tanítóhivatali reflexiója, de az általános elvekből az Evangélium alapján megfogalmazhatóak a paradigmaváltások ellenére, illetve azon belül is az érték szempontok. Ezek alkalmazása történik az aktuális és a közelmúltbeli értékkonfliktusok elemzése által a félév során.</p>	
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott</i> irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
<p>Kötelező irodalom: Többek: Újra néven nevezünk. Erények a közéletben? KEESZ, StratComm Kft, Budapest, 2018. https://mpee.hu/ujra_neven_nevezuk_2018.pdf</p> <p>Ajánlott irodalom: Kuminetz Géza: Világi és vallási vezetéselemletek, Jel Kiadó, Budapest, 2023 ISBN 9789635350599</p>	
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Laurinyecz Mihály, egyetemi docens, PhD	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) <i>(név, beosztás, tud. fokozat)</i> :	

Tantárgy neve: HXXTOD0002BX Licencia szeminárium 2.	Kreditértéke: 8
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”: 100 % gyakorlati	
A tanóra típusa: szeminárium és óraszám: heti 1 óra az adott félévben nappali munkarendben, (<i>ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve: -</i>) Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (<i>sajátos</i>) módok, jellemzők (<i>ha vannak</i>):	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): gyakorlati jegy Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (<i>sajátos</i>) módok (<i>ha vannak</i>): Szemináriumi dolgozat.	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): tavaszi félév	
Előtanulmányi feltételek (<i>ha vannak</i>):	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
A szeminárium során a modern hermeneutikák közül a fontosabbakat (Brevard Childs, Hans-Georg Gadamer, Paul Ricoeur, Umberto Eco) tekintjük át, s ezek fényében a szeminárium résztvevői sajátos témájának biblikus kutatásban betöltött helyét is igyekszünk meghatározni.	
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott</i> irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
<p>Kötelező irodalom: Arie W. Zwiep, Biblia hermeneutika 1950-től napjainkig: trendek és fejlemények. In: Oda https://sznbk1988.hu/doc/Tartalom.pdf Wischmeyer (szerk.), <i>A bibliai hermeneutikák kézikönyve Órigenésztől napjainkig</i>. Szegedi Nemzetközi Biblikus Konferencia Alapítvány, Szeged 2022, 983-1062. ISBN 9786150154015</p> <p>Ajánlott irodalom: Fabiny Tibor, <i>Túl a literalizmuson. Gondolkodó párbeszéd a teológiai hermeneutikáról</i>. L'Harmattan Kft., Budapest 2023. ISBN 9789634149965</p>	
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Kocsis Imre, egyetemi tanár, PhD	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (<i>név, beosztás, tud. fokozat</i>):	

Tantárgy neve: HXXOSD0001BX Az Ószövetség Isten-képe	Kreditértéke: 6
A tantárgy besorolása: kötelezően választható	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”: 100 % elmélet	
<p>A tanóra típusa: előadás és óraszám: heti 1 óra az adott félévben nappali munkarendben, <i>(ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve: -)</i></p> <p>Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további <i>(sajátos)</i> módok, jellemzők <i>(ha vannak)</i>: Az ismeretanyag egy részét tanári előadás, másik részét pedig a hallgatók önálló munkája által dolgozza fel.</p>	
<p>A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium</p> <p>Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további <i>(sajátos)</i> módok <i>(ha vannak)</i>: A kurzus teljesítéséhez órai kiselőadás és beadandó készítése is szükséges.</p>	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): tavaszi félév	
Előtanulmányi feltételek <i>(ha vannak)</i> : -	
Tantárgyleírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
<p>A kurzus célja, hogy rendszerezze és bővítse a hallgatók ismereteit az Ószövetség istenképével kapcsolatban. A biblikus teológia és a bibliai vallástörténet határán mozogva átfogó keretet ad az ószövetségi kijelentések teológiai értékeléséhez és személyes gyümölcsözővé tételéhez. Az „istenkép” fogalmát úgy értelmezi, mint a szövegben explicit vagy implicit módon megjelenő istenség leírását, ahol előbbi a hitvallás-szerű szövegekben, míg utóbbi jobbra az elbeszélő anyagban érhető tetten. A hallgatók témával kapcsolatos tudását és értelmező készségét segíti az ókori kelet hasonló tematikájú szövegeinek ismertetése, illetve a szövegelemzések gyakorlása.</p>	
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott</i> irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
<p>Kötelező irodalom: Rózsa H., A monoteizmus Izraelben, Teológia XXXIII. évf. 1-2. szám. (1999) 37-50; https://library.hungaricana.hu/hu/view/PazmanyHTK_Teologia_1999/?pg=44&layout=s JHWH az egyetlen Isten I.-III., Teológia 3-4. szám (2005) 137-152 és Teológia 1-2-szám (2006) https://library.hungaricana.hu/hu/view/PazmanyHTK_Teologia_2006/?pg=166&layout=s</p> <p>Ajánlott irodalom: Eberhard BONS, „Die Rede von Gott in den Psalmen^{LXX}”, In: Heinz-Josef FABRY, Dieter BÖHLER (szerk.), <i>Im Brennpunkt: Die Septuaginta. Band 3: Studien zur Theologie, Anthropologie, Ekklesiologie, Eschatologie und Liturgie der Griechischen Bibel</i> (BWANT 174; Stuttgart 2007) 182-202. Christoph DOHMEN, <i>Studien zu Bilderverbot und Bildtheologie des Alten Testaments</i> (SBAB 51; Stuttgart 2012). ISBN 9783460065116 Georg FISCHER, <i>Theologien des Alten Testaments</i> (NSKAT 31; Stuttgart 2012). ISBN 9783460073111 Bernd JANOWSKI, „Der barmherzige Richter. Zur Einheit von Gerechtigkeit und Barmherzigkeit im Gottesbild des alten Orients und des Alten Testaments”, In: Uő., <i>Der Gott des Lebens</i> (Neukirchen-Vluy 2003) 75-133. https://www.academia.edu/11488874/Der_barmherzige_Richter_Zur_Einheit_von_Gerechtigkeit_und_Barmherzigkeit_im_Gottesbild_des_Alten_Orients_und_des_Alten_Testaments_in_B_Janowski_Der_Gott_des_Lebens_Beitr%C3%A4ge_zur_Theologie_des_Alten_Testaments_3_Neukirchen_Vluy_2003_75_133 Bernd JANOWSKI, „Ein Gott der Gewalt? Perspektiven des Alten Testaments”, In: Ilse MÜLLNER, Ludger SCHWIENHORST-SCHÖNBERGER, Ruth SCOLARICK, <i>Gottes Name(n). Zum Gedenken an Erich Zenger</i> (HBS 71; Freiburg et alii 2012) 11-36. https://www.academia.edu/11493489/Ein_Gott_der_Gewalt_Perspektiven_des_Alten_Testaments_in_M%C3%BClner_L_Schwiendorst_Sch%C3%B6nberger_R_Scolarick_Hg_Gottes_Name_n_Zum_Gedenken_an_Erich_Zenger_HBS_71_Freiburg_Basel_Wien_2012_11_33</p>	

Jan JOOSTEN, „To See God. Conflicting Exegetical Tendencies in the Septuagint”, In: Martin KARRER, Wolfgang KRAUS, Martin MEISER (szerk.), *Die Septuaginta – Texte, Kontexte, Lebenswelten* (WUNT 219; Tübingen 2008) 287-299.

George A. F. KNIGHT, *Az Ószövetség keresztyén teológiája* (Budapest 2006). ISBN 9789635580767

Klaus KOCH, *Der Gott Israels und die Götter des alten Orients. Religionsgeschichtliche Studien II* (FRLANT 216; Vandenhoeck Ruprecht, Göttingen 216).

MARTOS Levente Balázs, „Igazságosság és irgalmasság a Rómaiakhoz írt levélben”, *Vigilia* 81 (2016) 249-255.

MARTOS Levente Balázs, „Biblikus teológia – dialogikus formában?”, In: HIDVÉGI Máté (szerk.), *Oriental Studies and Interfaith Dialogue. Essays in Honour of József Szécsi* (Budapest 2018) 413-428.

Robert D. MILLER II., *Yahweh: Origin of a Desert God* (FRLANT 284; Vandenhoeck Ruprecht, Göttingen 2021).

OLÁH Zoltán, „Isten nevének kinyilatkoztatása és megszentelése az Ószövetségben”, *Communio* 28 (2020/1-2) 5-19.

Paul RICOEUR, André LACOCQUE, *Bibliai gondolkodás* (Budapest 2003) 385-422; 519-578.
ISBN: 9630772515

RÓZSA Huba, „JHWH az egyetlen Isten. A monoteizmus Izrael vallástörténetében”, In: Uő., *Isten, a kezdet és a vég* (Budapest 2010) 209-275.
https://library.hungaricana.hu/hu/view/PazmanyHTK_Teologia_2006/?pg=166&layout=s

Josef SCHREINER, *Az Ószövetség teológiája* (Szent István Kézikönyvek; Budapest 2004).
ISBN:9633616395

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): **Martos Levente Balázs, egyetemi docens, PhD, dr. habil**

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat): -

Tantárgy neve: HXXF2D0003BX Szentháromságtni értelmezések az érett középkorban és a modern korban	Kreditértéke: 6
A tantárgy besorolása: kötelezően választható	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”: 100% elméleti	
A tanóra típusa előadás és óraszám a heti 2 óra az adott félévben nappali munkarendben, <i>(ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve: -)</i> Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további <i>(sajátos)</i> módok, jellemzők <i>(ha vannak)</i> : disputa, szabad vita, kiselőadás a hallgató részéről	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további <i>(sajátos)</i> módok <i>(ha vannak)</i> : -	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): tavaszi félév	
Előtanulmányi feltételek <i>(ha vannak)</i> : -	
Tantárgyleírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
A félév során a szentháromságtni megközelítéseket a filozófia felől szeretnénk bemutatni. Vizsgálódásunk elsősorban a modern kor értelmezéseire irányul. Főként Kierkegaard, Hegel, John Henry Newman és Martin Buber megközelítései alapján szeretnénk megvizsgálni egy alapvetően teológiai témát, megmutatva ezen a területen a filozófiai gondolkodás határait is.	
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott</i> irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
<p>Kötelező irodalom: Courth, Franz, <i>A háromságos szeretet Istene</i>, Agapé Kiadó, Szeged, 1999. ISBN 9634581625</p> <p>Ajánlott irodalom: Pattison, George, <i>Kierkegaard and the Theology of the Nineteenth Century</i>, Cambridge University Press, Cambridge, 2015. ISBN 9781107540781 Moser, Paul K. – McCreary, Mark L., Kierkegaard's Conception of God, in <i>Philosophy Compass</i> 5/2 (2010) 127-135. Malloy, Christopher J., <i>The „I-Thou” Argument for the Trinity: Wherefore Art Thou?</i>, in <i>Nova et vetera</i> 15/1 (2017) 113-159. Kirsch, Adam, <i>Modernity, Faith and Martin Buber</i>, in <i>The New Yorker</i> May 6, 2019, https://www.newyorker.com/magazine/2019/05/06/modernity-faith-and-martin-buber Nemeshegyi Péter, <i>John Henry Newman vándorútja</i>, Szent István Társulat, Budapest, 2010. ISBN 9789632772073 Vető Miklós, <i>A német idealizmus és a kereszténység</i>, in <i>Communio</i> XVI (208/3-4) 112-120. Kierkegaard, Søren, <i>Önvizsgálat ajánlva a kortársaknak</i>, Új Mandátum, Budapest, 1993. Hegel, Georg Wilhelm Friedrich, <i>A szellem filozófiája. Enciklopédia III.</i>, Akadémiai Kiadó, Budapest, 1968. Gájer László, <i>Lord Acton morális állásfoglalása a pápai hatalomról</i>, in <i>ELPIS Filozófiatudományi folyóirat</i>, X (2017/1) 9-22.</p>	
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Gájer László István, egyetemi docens, PhD	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) <i>(név, beosztás, tud. fokozat)</i> : -	

Tantárgy neve: HXXOKD0004BX Bizánci krisztológia	Kreditértéke: 6
A tantárgy besorolása: kötelezően választható	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”: 100 % elméleti	
A tanóra típusa előadás és óraszámja heti 1 óra az adott félévben nappali munkarendben, (<i>ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve: -</i>) Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (<i>sajátos</i>) módok, jellemzők (<i>ha vannak</i>): -	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (<i>sajátos</i>) módok (<i>ha vannak</i>): -	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): tavaszi félév	
Előtanulmányi feltételek (<i>ha vannak</i>): -	
Tantárgyleírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
A kurzus áttekinti a krisztológiai probléma alakulását Jusztinianosztól Palamasz Szent Gergelyig.	
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott</i> irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
<p>Kötelező irodalom: J. Meyendorff, Krisztus az ortodox teológiában, Osiris, Budapest, 2003. ISBN 9789633893302</p> <p>Ajánlott irodalom: Baán István, Justinianus császár teológiája, SZIT, Budapest, 1997. ISBN 9630484404 Christoph Schönborn, Krisztus ikonja, Holnap, Budapest, 1997. ISBN 9633462290 A. Papadakis - J. Meyendorff, A keresztény Kelet és a pápaság felemelkedése. Az egyház 1071 és 1453 között, Bizantológiai Intézet, Budapest, 2002. ISBN 9630496976</p>	
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Perendy László Mihály, egyetemi tanár, PhD, dr. habil.	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (<i>név, beosztás, tud. fokozat</i>): -	

Tantárgy neve: HXXDOD0006BX 20-21. századi krisztológiai irányzatok	Kreditértéke: 6
A tantárgy besorolása: kötelezően választható	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”: 100 % elméleti	
A tanóra típusa: előadás és óraszám: 1 óra az adott félévben nappali munkarendben (<i>ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve: -</i>) Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (<i>sajátos</i>) módok, jellemzők (<i>ha vannak</i>):	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (<i>sajátos</i>) módok (<i>ha vannak</i>): beadandó dolgozat	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): tavaszi félév	
Előtanulmányi feltételek (<i>ha vannak</i>):	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
A kurzus célja mélységében bemutatni a 20. század legjelentősebb krisztológiai irányzatait, melyek a 21. század elején is tovább hatnak és recepciójuk folytatódik. A protestáns szerzők közül Karl Barth és Wolfhart Pannenberg, katolikus oldalról Karl Rahner és Hans Urs von Balthasar krisztológiai és szótériológiai koncepcióját tárgyaljuk részletesen, melynek során kirajzolódnak a kölcsönhatások is. Ennek során megkülönböztetett figyelmet fordítunk Krisztus fiúi tudatának, valamint a kenózis, a helyettesítés és Krisztus hite kérdésének értelmezésére, s ezzel összefüggésben a kenotikus krisztológiák határait. Végül kritikai igénnyel tárgyaljuk a pluralista vallásteológiák képviselőinek (J. Hick, F. Knitter, P. Schmidt-Leukel) krisztológiai nézeteit.	
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott</i> irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
<p>Kötelező irodalom: Balthasar, H. U. v., <i>A három nap teológiája</i>, Osiris, Bp. 2000. ISBN 9633796679 Kereszty, R. – Puskás, A., <i>Jézus Krisztus. Krisztológiai alapvetés</i>, SZIT, Bp. 2015. ISBN 9789632775401 Pannenberg, W., <i>Rendszerezés teológia 2.</i>, Osiris, Bp. 2006. ISBN 9633898471 Puskás A., <i>Kenózis és változhatatlanság Hans Urs von Balthasar teológiájában</i>, in <i>Teológia</i> 48/1-2 (2015) 65-93. https://library.hungaricana.hu/hu/view/PazmanyHTK_Teologia_2015/?pg=67&layout=s Rahner, K., <i>A hit alapjai</i>, SZIT, Bp. 1983. ISBN 9633602157</p> <p>Ajánlott irodalom: Balthasar, H.U.v., <i>Die Personen des Spiels. Theodramatik II/2</i>, Johannes Verlag, Einsiedeln 1978. ISBN 389411052X Barth, K., <i>Die kirchliche Dogmatik, IV/1. Die Lehre von der Versöhnung</i>, Zürich 1953. ISBN 9783290116309 Hilberath, B.J., Karl Rahner. <i>Az ember – Isten titkához rendelt lény</i>, L'Harmattan, Bp. 2006. ISBN 9789637343728 Kruppa T., <i>Krisztológiai alapelvek Hans Urs von Balthasar teológiájában</i>, in <i>Athanasiana</i> 14 (2002) 143-151. https://epa.oszk.hu/03500/03594/00025/pdf/EPA03594_sapientiana_2020_01_014-033.pdf Menke, K-H., <i>Jesus ist Gott der Sohn. Denkformen und Brennpunkte der Christologie</i>, Pustet, Regensburg 2008. ISBN 9783791721156 Pannenberg, W., <i>Grundzüge der Christologie</i>, Gütersloh 1964. Puskás A., <i>Hans Urs von Balthasar Krisztus hitéről</i>, in <i>Communio</i> 23/1-2 (2015) 50-82. Puskás A., <i>Kenotikus krisztológiák a kritika mérlegén</i>, in <i>Teológia</i> 50/3-4 (2016) 183-196. https://library.hungaricana.hu/hu/view/PazmanyHTK_Teologia_2016/?pg=188&layout=s&query=kenotikus Puskás A., <i>Karl Barth és a római katolikus teológia</i>, in <i>Teológia</i> 53/1-2 (2019) 31-46.</p>	

Rahner, K., *Probleme der Christologie von heute*, in Schriften zur Theologie I, Einsiedeln Zürich-Köln 1954, 169-222.

Rahner, K., *Dogmatische Erwägungen über das Wissen und Selbstbewusstsein Christi*, in Schriften zur Theologie V, Einsiedeln-Zürich-Köln 1962, 222-245.

Webster, J., *The Cambridge Companion to Karl Barth*, Cambridge 2000. ISBN 9780521585606

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): **Puskás Attila, egyetemi tanár, PhD**

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat):

Tantárgy neve: HXXBND0001AX Latin forrásolvasás gyakorlat I.	Kreditértéke: 7
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”: 100% gyakorlati	
<p>A tanóra típusa: szeminárium és óraszám: heti 1 óra az adott félévben nappali munkarendben, <i>(ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve:) Latin</i></p> <p>Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további <i>(sajátos)</i> módok, jellemzők <i>(ha vannak)</i>: Az előadásokon (HXXBND0003AX) elmondott filológiai szempontok alapján 10 latin nyelvű újszövetségi/ középkori szöveg, egyenként kb. 300 n terjedelemben történő fordítása, oktatói irányítással. Cél a latin morfológia és grammatika biztos ismerete.</p>	
<p>A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): gyakorlati jegy</p> <p>Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további <i>(sajátos)</i> módok <i>(ha vannak)</i>: A félév során legalább nyolc (8) írásbeli dolgozat (nyelvtani feladatok, szódolgozatok, komplex feladatok stb.) írása. A gyakorlati jegy összetevői: az órai dolgozatok összesített átlaga, és az órai munka.</p>	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): őszi félév	
Előtanulmányi feltételek <i>(ha vannak)</i> :	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
Az elméleti előadásokon tanultakat a hallgató képes alkalmazni és a latin feldolgozandó forrásokat jól megérteni.	
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott</i> irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
<p>Kötelező irodalom: John F. Collins, <i>Az egyházi latin nyelv alapjai</i>, szerk. Szilágyi Csaba, ford. Cser András, egyházi lektor Deák Viktória Hedvig OP, Szent István Társulat, Bp., 2022, pp. 23–364, ISBN 978963277829 (Az írásbeli számonkéréshez a mintákat lásd az 1-35. lecke <i>Feladatai</i> között.)</p> <p>Ajánlott irodalom: Nagy–Kováts–Péter, <i>Latin nyelvtan a középiskolák számára</i>, Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp., 2009, ISBN 9789631937039 Varga Barnabás, <i>Latin gyakorlókönyv</i>, Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészettudományi Kar, Piliscsaba, 2002, ISBN 963 926511, lásd: http://mek.oszk.hu/06800/06831/06831.pdf Mauro Agosto, <i>Latino per il Diritto canonico. Eserciziario</i>. Cantagalli / EUPRESS FTL, Siena, 2016, ISBN 9788868793746 (olasz-latin gyakorlókönyv) Leo F. Stelten, <i>Dictionary of Ecclesiastical Latin</i>, Hendrickson Publishers, Massachusetts, 2013, ISBN 978978156635</p>	
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Szilágyi Csaba József, egyetemi docens, PhD	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) <i>(név, beosztás, tud. fokozat)</i> :	

Tantárgy neve: HXXBND0003AX Latin forrásolvasás I.	Kreditértéke: 8
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”: 100% elméleti	
<p>A tanóra típusa: előadás és óraszám: heti 1 óra az adott félévben nappali munkarendben, <i>(ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve:) Latin</i></p> <p>Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további <i>(sajátos)</i> módok, jellemzők <i>(ha vannak)</i>: Az előadások során a hallgatók bevezetést kapnak az egyházi latin nyelv (mint szaknyelv) sajátosságos filológiai alapjaiba, elsősorban a Vulgata, illetve a középkori latin nyelvezetet vizsgálva.</p>	
<p>A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium</p> <p>Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további <i>(sajátos)</i> módok <i>(ha vannak)</i>: Az előadások során elhangzott filológiai stb. ismeretek tételszerű számonkérése. (A tételsor követi az előadások tematikáját.)</p>	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): őszi félév	
<p>Előtanulmányi feltételek <i>(ha vannak)</i>: A latin újszövetségi szövegek filológiai elemzése során a görög (koiné dialektosz) nyelv ismerete ajánlott.</p>	
<p>Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása Az előadások egyfajta szaknyelvi képzések, amelyek hozzásegítik a hallgatókat teológiai (és más szaktudományi) műveltség széles körű ismeretéhez.</p>	
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott</i> irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
<p>Kötelező irodalom: John F. Collins, <i>Az egyházi latin nyelv alapjai</i>, szerk. Szilágyi Csaba, ford. Cser András, egyházi lektor Deák Viktória Hedvig OP, Szent István Társulat, Bp., 2022, pp. 23–364, ISBN 978963277829</p> <p>Monique Gouillet – Michel Parisse, <i>Középkori Latin nyelvkönyv. Egyetemi hallgatóknak</i>, szerk. Sarbak Gábor, ford. és magyarázta Kondákor Szabolcs, Szent István Társulat, Bp., 2019, ISBN 9789632778495</p> <p>Wilfried Stroh, <i>Meghalt a latin, éljen a latin. Egy nagy nyelv rövid története</i>, Typotex Kiadó, Bp., 2011, 1. rész: pp. 7–172, ISBN 978 963 279 422 8</p> <p>Richard Upsher Smith Jr., <i>Ecclesiastical, Medieval, and Neo-Latin Sentences, Designed to Accompany Wheelock's Latin</i>, Bolchazy-Carducci Publishers, Inc. Mundelein, Illinois USA, 2014, különösen: pp. 285–396, ISBN 978-0-86516-798-8</p> <p>Ajánlott irodalom: Dolhai Lajos, <i>Egyházi latin nyelvkönyv</i>, Jel Kiadó, Bp., 2013, ISBN 9786155147296</p> <p>Szabó Mária, <i>Bevezetés az újszövetség görög nyelvébe</i>, Szent István Társulat, Bp., 2014, ISBN 9789632774992</p> <p>Nyíri Tamás, <i>Egyházi latinitas napjainkban</i>, in: Borzsák István: <i>Kell-e a latin?</i>, Gondolat Kiadó, Bp., 1990, 209–228, ISBN 9632822927</p>	
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Szilágyi Csaba József, egyetemi docens, PhD	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) <i>(név, beosztás, tud. fokozat)</i> :	

Tantárgy neve: HXXBND0002AX Latin forrásolvasás gyakorlat II.	Kreditértéke: 7
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”: 100% gyakorlati	
<p>A tanóra típusa: szeminárium és óraszám: heti 1 óra az adott félévben nappali munkarendben, <i>(ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve:)</i> Latin</p> <p>Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további <i>(sajátos)</i> módok, jellemzők <i>(ha vannak)</i>: Az előadásokon (HXXBND0004AX) elmondott történeti szempontok alapján 10 latin nyelvű liturgikus / vagy zsinati stb. szöveg fordítása egyenként kb. 300 n terjedelemben, oktatói irányítással. Cél a szintaxis szabályainak megtanulása.</p>	
<p>A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): gyakorlati jegy</p> <p>Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további <i>(sajátos)</i> módok <i>(ha vannak)</i>: A félév során legalább nyolc (8) írásbeli dolgozat (nyelvtani feladatok, szódolgozatok, komplex feladatok stb.) írása. A gyakorlati jegy összetevői: az órai dolgozatok összesített átlaga, és az órai munka.</p>	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): tavaszi félév	
<p>Előtanulmányi feltételek <i>(ha vannak)</i>: Az őszi félévben megtanult egyházi latin nyelv alapjainak biztos tudása.</p>	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
A hallgató képes legyen a megértett szöveget interpretálni.	
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott</i> irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
<p>Kötelező irodalom: John F. Collins, <i>Az egyházi latin nyelv alapjai</i>, szerk. Szilágyi Csaba, ford. Cser András, egyházi lektor Deák Viktória Hedvig OP, Szent István Társulat, Bp., 2022, pp. 23–364, ISBN 978963277829 (Az írásbeli számonkéréshez a mintákat lásd az 1-35. lecke <i>Feladatai</i> között.)</p> <p>Ajánlott irodalom: Varga Barnabás, <i>Latin gyakorlókönyv</i>, Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Bölcsészettudományi Kar, Piliscsaba, 2002, ISBN 963 926511, lásd: http://mek.oszk.hu/06800/06831/06831.pdf Mauro Agosto, <i>Latino per il Diritto canonico. Eserciziario</i>. Cantagalli / EUPRESS FTL, Siena, 2016, ISBN 9788868793746 (olasz-latin gyakorlókönyv) Leo F. Stelten, <i>Dictionary of Ecclesiastical Latin</i>, Hendrickson Publishers, Massachusetts, 2013, ISBN 978978156635</p>	
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Szilágyi Csaba József, egyetemi docens, PhD	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) <i>(név, beosztás, tud. fokozat)</i> :	

Tantárgy neve: HXXBND0004AX Latin forrásolvasás II.	Kreditértéke: 8
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”: 100% elméleti	
<p>A tanóra típusa: előadás és óraszám: heti 1 óra az adott félévben nappali munkarendben, <i>(ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve:) Latin</i></p> <p>Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további <i>(sajátos)</i> módok, jellemzők <i>(ha vannak)</i>: Folytatva az őszi szemeszterben megkezdett előadásokat, a tavaszi szemeszterben himnuszok, liturgikus és zsinati szövegek filológiai / egyháztörténeti elemzésére kerül sor.</p>	
<p>A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): kollokvium</p> <p>Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további <i>(sajátos)</i> módok <i>(ha vannak)</i>: Az előadások során elhangzott egyháztörténeti, filológiai stb. ismeretek tételszerű számonkérése. (A tétel sor követi az előadások tematikáját.)</p>	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): tavaszi félév	
<p>Előtanulmányi feltételek <i>(ha vannak)</i>: Az őszi félévben elsajátított egyházi latin nyelv alapjainak biztos alkalmazása.</p>	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
<p>A hallgatók alaposan ismerjék meg a szenttudományok latin nyelvű forrásait és az Egyház dokumentumait, továbbá képesek legyenek azokat megérteni és alkalmazni saját kutatási területükön. Nagy hangsúlyt kapnak a speciális fordítástechnikai kérdések is.</p>	
<p>A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott</i> irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)</p>	
<p>Kötelező irodalom: John F. Collins, <i>Az egyházi latin nyelv alapjai</i>, szerk. Szilágyi Csaba, ford. Cser András, egyházi lektor Deák Viktória Hedvig OP, Szent István Társulat, Bp., 2022, pp. 365–425, ISBN 978963277829</p> <p>Wilfried Stroh, <i>Meghalt a latin, éljen a latin. Egy nagy nyelv rövid története</i>, Typotex Kiadó, Bp., 2011, 2. rész: pp. 173–323, ISBN 9789632794228</p> <p>Ajánlott irodalom: Aemilius Springhetti S. J., <i>Latinitas fontium iuris canonici</i>, Pontificum Institutum Altioris Latinitatis Bibliotheca «Veterum Sapientia», Series A, Volumen VII., Romae, MCMLXVIII pp. 3–134, (nincs ISBN száma)</p> <p>Madas Edit, <i>Liturgikus latin nyelvkönyv</i>, Liszt F. Zeneművészeti Egyetem, Bp., 2003, (nincs ISBN száma)</p> <p><i>Latin Grammar. For the Reading of the Missal and Breviary</i> by Cora Carroll Scanlon, A. M. and Charles L. Scanlon, edited by Rev. Newton Thompson S.T.D., TAN Books, Charlotte, North Carolina, 2013, (Original published in 1944 by B. Herder Book Co.), lásd kiemelten: Vocabulary, pp. 199–329, ISBN 9780895550026</p> <p><i>Himnuszok</i>. Válogatás a Római Breviárium himnuszaiból, összeállította, fordította és jegyzetekkel ellátta Farkasfalvy Dénes O. Cist., Szent István Társulat, Bp., 1984, ISBN 9633603846</p>	
Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Szilágyi Csaba József, egyetemi docens, PhD	
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) <i>(név, beosztás, tud. fokozat)</i> :	